

ПОЗИТИВНИЙ ДОСВІД ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНСЬКИЙ ЕКСПОРТНИЙ ІТ-СЕКТОР

С. В. Лобойко

Венчурна компанія ТЕХІНВЕСТ, Київ

Надійшла до редакції 07.12.05

Резюме: Інвестиційна компанія ТЕХІНВЕСТ має досвід створення успішних експортно-орієнтованих технологічних компаній, конкурентні переваги яких спираються на таланти українських інженерів та українські інновації. Зокрема, ТЕХІНВЕСТ створив ІТ-компанію "United Software Corporation" (USC), до складу якої увійшли відібрані українські компанії та проекти. USC працює з лідерами світового ІТ-бізнесу, у тому числі з компанією ІВМ (USC отримала статус офіційного постачальника ІВМ). Технології, які має USC, високо оцінені лідерами світового венчурного бізнесу. Розвитку венчурного інвестування в Україні сприяють створення керівництвом ТЕХІНВЕСТ'у першого в Україні технологічного венчурного фонду DFJ Nexus, проведення Всеукраїнського конкурсу високих технологій для прозорого механізму відбору привабливих для венчурного інвестування проектів та ідей, а також проведення ТЕХІНВЕСТ'ом щорічних роуд-шоу українських технологій у США для фіналістів конкурсу.

Ключові слова: ТЕХІНВЕСТ, United Software Corporation, венчурне інвестування, експортний ІТ-сектор, інновації, венчурний фонд DFJ Nexus, Всеукраїнський конкурс високих технологій, роуд-шоу українських технологій в США.

Резюме: Инвестиционная компания ТЕХИНВЕСТ имеет опыт построения успешных экспортно-ориентированных технологических компаний, конкурентные преимущества которых опираются на таланты украинских инженеров и украинские инновации. В частности, ТЕХИНВЕСТ создал ИТ-компанию "United Software Corporation" (USC), в состав которой вошли отобранные украинские компании и проекты. USC работает с лидерами мирового ИТ-бизнеса, в том числе с компанией ИВМ (USC получила статус официального поставщика ИВМ). Технологии, которые имеет USC, высоко оценены лидерами мирового венчурного бизнеса. Развитию венчурного инвестирования в Украине способствуют создание руководством ТЕХИНВЕСТ'а первого в Украине технологического венчурного фонда DFJ Nexus и проведение Всеукраинского конкурса высоких технологий для прозрачного механизма отбора привлекательных для венчурного инвестирования проектов и идей, а также проведение ТЕХИНВЕСТ'ом ежегодных роуд-шоу украинских технологий в США для финалистов конкурса.

Ключевые слова: ТЕХИНВЕСТ, United Software Corporation, венчурное инвестирование, экспортный ИТ-сектор, инновации, венчурный фонд DFJ Nexus, Всеукраинский конкурс высоких технологий, роуд-шоу украинских технологий в США.

Abstract: Venture capital firm TECHINVEST developed successful export-oriented technology companies which build their competitive advantages on Ukrainian talents and innovations. One of such companies is United Software Corporation, based on selected Ukrainian IT companies and projects. USC works with leading international companies, including IBM (USC received an IBM preselected vendor status). TECHINVEST is working on several system projects for the development of a venture ecosystem in Ukraine: Ukrainian DFJ Nexus fund, the first technology venture fund in Ukraine, and Ukrainian High-tech competition as a tool for selecting projects and ideas attractive for venture investment, as well as annual Roadshows of Ukrainian Technologies in the US for the finalists of the Competition, organized by TECHINVEST.

Keywords: TECHINVEST, United Software Corporation, venture investment, export IT industry, innovations, DFJ Nexus venture fund, Ukrainian high-tech competition, Road show of Ukrainian Technologies in the US.

1. ВЕНЧУРНЕ ІНВЕСТУВАННЯ – ВИПРАВДАНИЙ РИЗИК

Венчурне (ризикове) інвестування є одним з найприбутковіших видів бізнесу: середня рентабельність венчурних інвестицій складає 50–60 % за перші 5 років, при цьому можна отримати надприбутки за рахунок вмілого розвитку бізнесу на основі інтелектуальної власності (ІВ).

На основі ІВ будується компанія, в якій мають свої долі винахідник, підприємець, який розвиває бізнес, та венчурний інвестор, який вкладає гроші. Крім того, венчурні інвестори привносять у компанію, яка будується, також "додану вартість": експертизу, стратегію та побудову менеджменту, доступ до додаткових джерел фінансування тощо.

Завдяки венчурним інвестиціям економіка американського штату Каліфорнія (кількість населення, як в Україні), де знаходиться Силіконова Долина, стала однією з провідних економік світу. ВВП цього штату перевищує 1,3 трлн дол. США. Канада, Фінляндія, Ізраїль, Сінгапур і т.д. завдяки цим інвестиціям за 10–15 років перетворилися на високотехнологічні країни.

Внаслідок венчурних інвестицій з "нуля" до світових лідерів вирости такі відомі компанії: AOL, Apple, Cisco, Compaq, e-Bay, Google, HP, Intel, Microsoft, Sun Microsystems, Yahoo!

В ряді країн СНД також були зроблені успішні венчурні інвестиції в інформаційно-технологічні (ІТ) компанії. Наведемо кілька прикладів:

1) Міжнародна венчурна компанія (ВК) "Draper Fisher Jurvetson" (DFJ) проінвестувала 2 млн дол. США в компанію "Parametric Technologies", що була створена на основі розробки Самуїла Гейзберга з Санкт-Петербурга. Доход від подальшого її 100 %-го продажу в 175 разів перевищив розмір інвестиції. Сучасна ринкова вартість "DFJ" на

фондовій біржі NASDAQ – понад 3 млрд дол. США.

2) ВК з Силіконової Долини (США) "Sequoia Ventures" проінвестувала 12 млн дол. США в програму "Google", що була створена на основі алгоритму Сергія Бріна – програміста з Москви. Сучасна ринкова вартість "Google" на NASDAQ складає понад 130 млрд дол. США.

3) Приватний венчурний інвестор із Силіконової Долини (США) проінвестував в 1998 р. компанію "Pay Pal", технологію якої розробив програміст Максим Левчин з Києва. Вона була продана в 2002 р. компанії "eBay" за 1,5 млрд дол. США

4) Українська ВК ТЕХІНВЕСТ проінвестувала в створення (на основі українських талантів) міжнародної компанії "United Software Corporation" (USC). Доход від продажу частки компанії ТЕХІНВЕСТ в 2005 р. в 4 рази перевищив розмір інвестиції.

2. УКРАЇНСЬКІ ІТ-КОМПАНІЇ В ІНВЕСТИЦІЙНОМУ ФОКУСІ

ТЕХІНВЕСТ – українська венчурна компанія з широкою міжнародною мережею технологічних та інвестиційних партнерів, яка спеціалізується на пошуку перспективних об'єктів для інвестування та розвитку українських експортно-орієнтованих технологічних компаній. ТЕХІНВЕСТ наразі орієнтується на український експортний ІТ-сектор. У 2004 р. компанія стала локальним партнером "IBM Venture Capital Group".

Для відбору венчурних проектів, що мають високий потенціал для комерціалізації, ТЕХІНВЕСТ створила Міжнародну експертну групу. До її складу входять спеціалісти провідних міжнародних технологічних корпорацій, таких, як IBM (див. сайт www.ibm.com), "Intel" (www.intel.com), міжнародних венчурних компаній, таких, як "Draper Fisher Jurvetson" (www.dfj.com),

"Pitango Venture Capital" (www.pitango.com), "Asset Management Company" (www.assetman.com), "Vision Capital" (www.visioncap.com), "Harris & Harris Group" (www.hhgp.com), експерти проекту BIZPRO/DAI (www.bizpro.com.ua), а також фахівці ряду інших північноамериканських, західноєвропейських і російських інвестиційних компаній та фондів.

До технологічного портфелю компанії ТЕХІНВЕСТ входить більше 20 перспективних технологій, готових для комерціалізації, розроблених провідними українськими науково-дослідними закладами та технологічними компаніями. Це технології в таких сферах, як інформаційно-комунікаційні технології, медичні і біотехнології, нано- і енергетичні технології, нові матеріали тощо.

3. "UNITED SOFTWARE CORPORATION" – УКРАЇНСЬКИЙ ПРИКЛАД "ІСТОРІЇ УСПІХУ"

3.1. Історія створення та структура "United Software Corporation"

USC Inc. – міжнародна ІТ-компанія, яка створює конкурентні переваги на основі українських талантів та технологій. USC Inc. розвиває свої представництва в Україні, США, Великобританії та Німеччині.

Створення USC Inc. – це результат трирічної роботи компанії ТЕХІНВЕСТ по виявленню найбільш привабливих для венчурного інвестування компаній і проектів в українському ІТ-секторі. В рамках даної роботи в 1-му кварталі 2003 р. компанія ТЕХІНВЕСТ організувала Український Софтверний Консорціум, який консолідував ресурси офшорного програмування в Україні для їх представлення на міжнародному ринку. В 2005 р. USC Inc. створила на базі Консорціуму екосистему ІТ-компаній та дослідницьких організацій, що володіють унікаль-

ними ресурсами і досвідом. До складу USC Inc. через злиття та поглинання увійшли відібрані українські ІТ-компанії та команди зі складу Українського Софтверного Консорціуму (див. рис. 1).

USC Inc. побудувала кілька бізнес-підрозділів, які потенційно можуть стати окремими компаніями, готовими до венчурних інвестицій:

- підтримка та відновлення ІТ-технологій, які були розроблені в 60–90-х роках минулого століття, а також розробка технологій для сучасних та майбутніх поколінь мейнфреймів;
- розробка рішень у банківському та фінансовому секторах;
- розробка рішень у секторі телекомунікацій;
- розробка програмного забезпечення для мікропроцесорів, DSP і FPGA програмування;
- розробка рішень на основі геоінформаційних систем;
- розробка рішень на основі перспективних алгоритмів (розпізнавання образів, фінансове прогнозування, семантичний аналіз).

3.2. Досягнення "United Software Corporation" (USC):

- USC Inc. – перша українська ІТ-компанія, яка одержала статус постачальника для ІВМ (IBM preselected vendor);
- USC Inc. – єдина ІТ-компанія в СНД, що здійснює науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи (НДіДКР) для ІВМ ("T.J. Watson Research Center" у Нью-Йорку);
- контракт на побудову центра розробки 4G-технологій зв'язку на 100+ програмістів для "Sonoria" – компанії з Силіконової Долини, заснованої экс-віцепрезидентом "Microsoft" Юохою Крістенсеном;

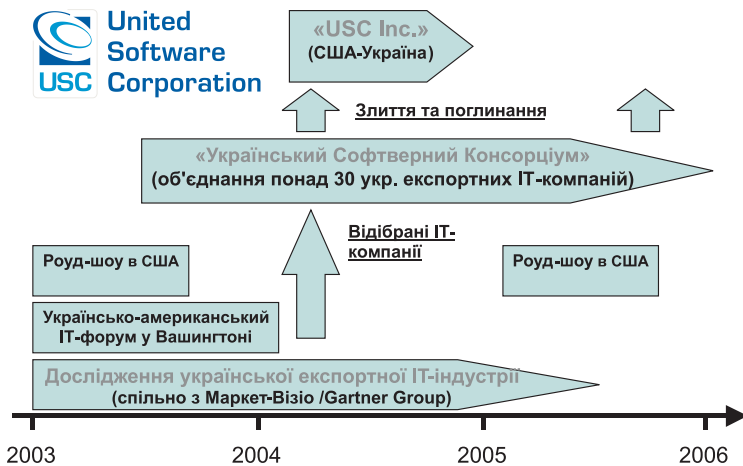

Рис. 1. Схема розвитку USC Inc.

- розробки "USC Inc." в галузі геоінформаційних систем і керування ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій входять в трійку ведучих у світі за оцінками експертів Швейцарського уряду та Homeland Security (США).

Клієнтами USC Inc. є CEVA (Ізраїль) – світовий лідер ліцензованих ядер для мобільних пристроїв зв'язку, а також MSI (США), що входить у трійку ведучих американських ІТ-компаній на ринку іпотечного кредитування.

Високу інвестиційну привабливість USC Inc. відзначив провідний міжнародний венчурний інвестор Тім Дрейпер.

Рис. 2. Зростання експорту ІТ-послуг з України по роках

4. ПРИХОВАНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВІТЧИЗНЯНОГО ХАЙ-ТЕКУ

Україна має значний науково-технічний потенціал, за рахунок якого може швидко зростати хай-тек-сектор. Серед суттєвих чинників зростання можна назвати такі:

- забезпечення Україною більше 30 % науково-дослідної діяльності в колишньому СРСР;
- понад 50-річний досвід розвитку обчислювальної техніки;
- близько 1 500 науково-дослідних організацій;
- більше 300 вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, в яких навчається більше 1,2 млн студентів;
- кількість студентів на 10 000 населення – 259 (більше, ніж у Японії, Німеччині та Великобританії);
- більше 50 тис. науковців із вченими ступенями;
- більше 80 тис. науково-технічних працівників (без вчених ступенів);
- тисячі приватних і державних технологічних компаній;
- конкурентоспроможність в галузях авіації і космонавтики, радіоелектроніки, машинобудування, енергетики, нових матеріалів та металургії, медицини та біології.

5. УКРАЇНСЬКІ ІТ-РЕСУРСИ:

Експортний ІТ-сектор української економіки динамічно розвивається. Темпи розвитку цього сектора вищі, ніж у інших секторах, зокрема в сфері машинобудування, металургії, целюлозно-паперової промисловості, легкої промисловості, нафтохімічної. За даними компанії ТЕХІНВЕСТ, зростання об'єму української експортної індустрії у 2005 р. складе більше 50 %, тобто від 110 до 165 млн дол. США (див. рис. 2).

Загальна кількість ІТ-фахівців, що працюють на експорт – більше 12 000 (50 % зростання в 2004 р.) Щорічний потенційний приріст кількості фахівців – більше 30 000 випускників вузів (з профілюючими предметами – ІТ, математика, фізика).

Середня зарплата ІТ-фахівців, що працюють на експорт, у порівнянні з колегами в інших країнах:

- в Росії – до 25 % менше
- в Східній Європі – до 40 % менше
- в Західній Європі – до 400 % менше

6. УКРАЇНСЬКИЙ ЕКСПОРТНИЙ ІТ-СЕКТОР У ПОРІВНЯННІ З КОНКУРЕНТАМИ

Як приклад успішного розвитку ІТ-індустрії можна привести Індію, яка на даний час є одним з найбільших гравців на ринку експорту ІТ-послуг та продуктів.

Назвемо досягнення індійської ІТ індустрії:

- темпи зростання експортної ІТ-індустрії складають понад 20 % на рік;
- об'єм експорту ІТ-послуг і ПЗ в 2004 році склав 18 млрд дол. США;
- в галузі працює більше 200 тис. ІТ-фахівців і понад 1 млн населення.

До 2010 р. Індія планує збільшити обсяг експорту ІТ-послуг до 200 млрд дол. США (15 % світового ринку), а також збільшити обсяг експорту ІТ-продуктів до 25 млрд дол. США (10 % світового ринку).

У порівнянні з Індією український експортний ІТ-сектор слабозвинений (через малу кількість працівників) та має нижчу вартість працівників (див. табл.).

Таблиця. Порівняння експортної ІТ-індустрії України, Індії та Росії ("NASSCOM: Strategic Review, 2004")

	Індія	Україна	Росія
Кількість ІТ-професіоналів у сфері експорту ІТ-послуг	195 000	10 000	55 000
Вартість ІТ-спеціалістів (в дол. США на рік)	5 000 – 12 000	6 000 – 7 000	8 000 – 9 000
Якість ІТ-ресурсів	Низька вартість Висока якість	Низька вартість Висока якість	Низька вартість Висока якість
Головні позитивні фактори	Знання англійської мови Велика кількість кваліфікованої робочої сили Багатий досвід проектного менеджменту	Висококваліфіковані працівники	Висококваліфіковані працівники
Головні негативні фактори	Нерозвинена інфраструктура. Геополітичні ризики	Погана інфраструктура	Нестабільна економіка

7. СИСТЕМНІ ПРОЕКТИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Спираючись на багаторічний досвід роботи у хай-тек-індустрії, ми пропонуємо кілька порад для інвесторів в українському експортному ІТ-секторі:

НЕ СЛІД інвестувати в компанії, які:

- намагаються повторити минулий успіх Індії в розвитку ІТ-галузі (використання масової, дешевої праці англомовних ІТ-фахівців середньої кваліфікації);
- демпінгують на ринку праці висококваліфікованих розробників;
- використовують "звичайний" аутсорсінг ІТ-послуг і бізнес-процесів (продаж висококваліфікованої робочої сили).

СЛІД інвестувати в команди/компанії, які:

- володіють унікальними конкурентними перевагами в своїх нішах на міжнародних ринках;
- мають можливість надавати послуги в сфері НДіДКР і розробки продуктів;
- володіють конкурентоздатними, готовими до комерціалізації технологіями.

Наразі ми розвиваємо кілька актуальних системних проектів для розвитку хай-тек-експорту з України:

1) **Всеукраїнський конкурс високих технологій** (див. сайт www.vc-ukraine.biz), який є інструментом для створення прозорого механізму відбору привабливих для венчурного інвестування проектів та ідей. Оцінка проектів, котрі подаються на конкурс, відбувається за допомогою Міжнародної експертної панелі ТЕХІНВЕСТ'у. Експертна оцінка від провідних венчурних компаній буде дуже важливою для авторів проектів, яким значно простіше стане залучати інвестиції до своїх проектів.

2) **Технологічний Венчурний Фонд DFJ Nexus** (www.dfjnexus.com), який створюється керівниками компанії ТЕХІНВЕСТ Сергієм

Лобойко та Романом Кизиком спільно з Тімом Дрейпером – співзасновником та керуючим директором провідної американської інвестиційної компанії "Draper Fisher Jurvetson" (DFJ). Фонд буде здійснювати інвестиції в українські та російські високотехнологічні компанії з великим потенціалом зростання, які знаходяться на ранній стадії розвитку, з метою їх просування на світовий ринок. Передбачається, що розмір Фонду буде складати від 100 до 150 млн дол. США.

Компанія DFJ (сайт www.dfj.com), штаб-квартира якої знаходиться у Силіконовій Долині (США), від 1985 р. є світовим лідером венчурного інвестування в технологічні компанії, що знаходяться на початкових стадіях розвитку. В управлінні компанії знаходиться більше 3 млрд дол. США.

3) **Технологічний центр**. Компанія ТЕХІНВЕСТ працює над проектом створення спільно з провідним київським технологічним ВУЗ'ом або НАНУ потужного (більше 1 000 робочих місць для інженерів та науковців) експортно-орієнтованого технологічного центру, пристосованого для виконання НДіДКР, надання ІТ-послуг, бізнес-інкубації.

4) **Роуд-шоу українських технологій в США**. Венчурна компанія ТЕХІНВЕСТ щорічно проводить роуд-шоу українських технологій до США. Під час третього роуд-шоу, організованого у листопаді 2005 р. ТЕХІНВЕСТ представив багатий досвід виробництва хай-тек-компаній.

Створена ТЕХІНВЕСТ'ом міні-екосистема дає можливість обирати перспективні проекти, проводити їх бізнес-інкубацію, залучати венчурні інвестиції, міжнародних менеджерів та виборювати для них ніші на світовому ринку.

Учасники роуд-шоу продемонстрували:

а) приклади створення успішних на міжнародному ринку бізнесів на основі українських талантів та інновацій, зокрема вен-

чурної інвестиційної компанії, аутсорсингової ІТ-компанії, науково-дослідної ІТ-компанії; а також високої рентабельності інвестицій в розробку привабливих на світовому ринку алгоритмів та продуктів;

б) сім проектів в сфері ІТ, нано-технологій та енергетики, відібраних в рамках Всеукраїнського конкурсу високих технологій. Проекти викликали значний інтерес серед американських венчурних інвесторів.

Під час роуд-шоу представники ТЕХ-ІНВЕСТ'у зустрілися з топ-менеджерами компаній IBM, Google, фінансових корпорацій з "Волл стріт" в Нью-Йорку; прийняли участь у конференції "Silicon Forest Forum", щорічному самміті партнерів венчурної компанії "Draper Fisher Jurvetson", інвестиційній конференції "Відкриті двері в Силіконову Долину" в Стенфордському університеті (Силіконова Долина, США).

Практичні результати роуд-шоу у США:

1. Практично всі представлені проекти на роуд-шоу та компанії отримали інвестиційні пропозиції та пропозиції щодо НДіДКР аутсорсінгу.

2. Щодо двох проектів з семи представлених в США, вже прийнято інвестиційні рішення (Система реагування на надзвичайні ситуації, USC та RedTram, "Virton Consultants LTD").

3. Досягнуто безпрецедентної домовленості з одним із венчурних фондів США щодо співпраці у створенні в Україні потужного центра розробки для всіх "портфельних" компаній цього фонду.

4. Відкрито ринок для створення продуктових компаній на основі українських фахівців з розробки алгоритмів.

5. Досягнуто домовленості з конкурсом бізнес-планів "Бізнес інноваційних технологій" (БІТ), що проводиться в Росії і країнах СНД при підтримці компанії Intel, щодо співпраці в рамках Всеукраїнського

конкурсу високих технологій. Кращі проекти, подані на конкурс високих технологій, зможуть взяти участь у другому етапі конкурсу БІТ. Переможці БІТ отримають призи від компанії Intel.

8. ЩО МОГЛА Б ЗРОБИТИ ДЕРЖАВА ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ХАЙ-ТЕКУ?

ВК ТЕХІНВЕСТ розробили кілька сценаріїв розвитку експортної ІТ-індустрії (в залежності від розмірів державної підтримки):

1) Якщо буде зберігатись політика "status quo" до 2010 р. то:

- обсяг експорту – менше 0,5 млрд. дол. США;
- доходи держави від експортного ІТ-сектору – 0 грн.;
- зростання кількості робочих місць – не фіксується;
- частка на світовому ІТ-ринку – біля 0.

2) За умови реалізації політики "детінізації та підтримки" (аутсорсингові роботи чи розвиток своєї інтелектуальної власності) до 2010 р.:

- обсяг експорту – 5–10 млрд дол. США;
- доходи державного бюджету від експортного ІТ-сектору – 1,5–5 млрд грн.;
- зростання кількості робочих місць – 0,3–0,5 млн.;
- частка на світовому ІТ-ринку – 0,5–1 %.

9. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОЇ ІТ-ІНДУСТРІЇ:

1. Не фіскально-майнові засоби підтримки:

1.1. Використання державних засобів для:

- міжнародного PR (рекламно-інформаційної підтримки) української ІТ-індустрії та науково-інноваційного потенціалу України в цілому;
- захисту інтересів на світовому ринку, в

- т.ч. розширення присутності української ІТ-індустрії на зовнішніх ринках;
- створення спеціалізованої державної структури ("task force") з метою цілеспрямованої підтримки розвитку сектора.

1.2. Стимулювання консолідації ІТ-індустрії, в т. ч. шляхом підтримки діяльності національної асоціації, що об'єднує більшість її учасників.

1.3. Стимулювання залучення української діаспори до розвитку маркетингової співпраці з вітчизняним ІТ-сектором (на зразок Індії).

1.4. Розробка та реалізація програми перетворення України у "Силіконову Країну" Європи.

2. Фіскально-майнові засоби підтримки:

2.1. Лібералізація фіскальної політики, яка стимулюватиме детінізацію експортного ІТ-сектора та реінвестування його прибутків, а саме через:

- звільнення від оподаткування доходу експортних ІТ-компаній;
- звільнення від нарахувань на фонд заробітної плати експортних ІТ-компаній.

2.2. Стимулювання притоку приватних інвестицій у технологічні венчурні фонди, НДІДКР, бізнес-інкубатори, технологічні парки, в т.ч. шляхом:

- їх доінвестування державою;
- передачі в управління відповідних об'єктів державної власності.

2.3. Розвиток кадрового та наукового потенціалу шляхом відповідного реформування системи освіти через:

- спільні між ВУЗ'ами та провідними ІТ-компаніями/об'єднаннями науково-освітньо-виробничі комплекси (технологічні центри – ТЦ);
- передачу в управління бізнесу відповідних державних учбових закладів та інститутів.

10. СВІТОВІ ЛІДЕРИ ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ ПРО ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОГО ХАЙ-ТЕКУ

Тім Дрейпер – керуючий директор венчурної компанії Draper Fisher Jurvetson, який відвідав Київ цього літа, високо оцінив потенціал України у розвитку бізнесу та науки:

"Помаранчева революція в Україні створила прекрасні можливості для революції в бізнесі. Якщо Президент Ющенко буде мати підтримку, на яку він заслуговує, то в Україні зможе з'явитись навіть більш вільна ринкова економіка, чим у США." (із прес-релізу на сайті DFJ (www.dfj.com) про візит Тіма Дрейпера в Україну).

"В Україні багато переваг у зовсім різних областях знань. Перший приклад – інформаційні технології. Наукові розробки в цій сфері в Україні велися давно. І успіхи ІТ-сектора, зокрема експертної портфельної компанії ТЕХІНВЕСТ'а – "United Software Corporation" – є тому реальними підтвердженням. Другий приклад – біотехнології. У США розвитку цих технологій перешкоджають політичні обмеження. В Україні таких бар'єрів немає і є більше можливостей для їх розвитку" (з інтерв'ю Тіма Дрейпера журналові "Експерт", 25-31.07.05, №28).